

2023-09-26

TJÄNSTESKRIVELSE

Dnr:KFKS-2023-00462

Motion – Demokratiska politikerbeslut ska gälla om skolor ska läggas ned eller startas upp

Motion den 24 april 2023 av Christina Ståldal (-)

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens verksamhetsutskott föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige avslår motionens förslag om en organisatorisk förändring i delegationsordningen eftersom såväl lagstiftning som kommunens styrande dokument inom området redan ger förutsättningar att fatta demokratiska beslut vad gäller om skolor ska läggas ned eller startas. Motionen är därmed färdigbehandlad.

Sammanfattning av ärendet

I motionen föreslås en organisatorisk förändring i delegationsordningen för rektorer så att alla beslut om skolors nedläggningar eller nystartande tas i demokratisk ordning av fullmäktige. Kommunstyrelsen remitterade motionen till val- och demokratinämnden och till kommunstyrelsens verksamhetsutskott.

Förslagen i motionen

Vid kommunfullmäktiges sammanträde den 24 april 2023 lämnade Christina Ståldal (-) in en motion. I motionen föreslås att

- det snarast görs en organisatorisk förändring i delegationsordningen i kommunen för rektorer så att alla beslut om skolors nedläggningar eller nystartande tas i demokratisk ordning av fullmäktige.

Beredning av motionen

Kommunstyrelsen har remitterat motionen till val- och demokratinämnden som inkommit med ett förslag till beslut vilket redogörs för nedan. Juridik- och kanslistaben har utifrån val- och demokratinämndens synpunkter gjort en samlad bedömning av förslagen i motionen utifrån kommunstyrelsens perspektiv.

Val- och demokratinämndens synpunkter på motionen

Val- och demokratinämnden lämnade motionen vidare till kommunfullmäktige utan ett eget ställningstagande eftersom nämnden menar att de inte har rådighet över förslaget i motionen.

Av val- och demokratinämndens utredning och bedömning framgår att nämnden i första hand ansvarar för att vara lokal valmyndighet och därigenom administrerar och genomför allmänna val. Nämndens arbete är reglerat genom vallagen (2005:837). Utöver vallagen har nämnden i sitt reglemente ett tillägg där det framgår att val- och demokratinämnden bevakar demokratifrågor i kommunen och arbetar för att utveckla och fördjupa den demokratiska processen gentemot Nackaborna. Enligt val- och demokratinämnden har alla kommunens nämnder ett eget ansvar för den demokratiska processen inom sitt ansvarsområde. Val- och demokratinämndens bedömning är att de inte har rådighet över att besluta om en förändring i kommunstyrelsens delegationsordning, och har därför lämnat motionen utan ett eget ställningstagande.

Juridik- och kanslistabens utredning och bedömning

Kommunfullmäktige i Nacka kommun har antagit reglementen som anger vilka nämnder kommunen har och vilka ansvarsområden vardera nämnde har. Av kommunstyrelsens reglemente framgår att kommunfullmäktige har gett i uppdrag till kommunstyrelsen att vara ansvarig för de kommunala utbildningsverksamheterna. I det ansvaret ingår att utbildningsverksamheterna bedrivs i enlighet med kommunens vision, grundläggande värdering och strategiska mål, vad fullmäktige i övrigt har bestämt, bestämmelser i lag, förordning eller föreskrifter och bestämmelser i reglementet. Kommunstyrelsen ansvarar även för att kommunfullmäktige får en uppföljning från samtliga nämnder för hur de av kommunfullmäktige fastställda målen uppnås, verksamheten utvecklas och den ekonomiska ställningen är under budgetåret.

Det framgår vidare av punkt 12.3 i kommunstyrelsens delegationsordning att det är delegerat till kommunstyrelsens verksamhetsutskott att besluta om större verksamhetsförändringar samt om start och nedläggning av verksamhetsområden. Det innebär att det är kommunstyrelsens verksamhetsutskott som beslutar om skolors eventuella nedläggning eller nystartande, och inte något som rektor beslutar om. Gällande ärendet om Saltängens skola, som hänvisas till i motionen, är kommunens inställning i den pågående laglighetsprövningen (dnr KFKS 2023/00363), att rektors beslut avser en lokalförändring inom Saltsjö-Duvnäs skola. Det rör således enhetens inre organisation enligt 2 kap. 10 § skollagen (2010:800) och som därmed rektor beslutar om utifrån skollagen.

Fullmäktiges uppgifter samt möjligheter till delegation finns reglerat i kommunallagen (2017:725). Av 5 kap. 1 § kommunallagen framgår att fullmäktige beslutar i ärenden av

principiell beskaffenhet eller annars av större vikt för kommunen eller regionen. Fullmäktiges beslut gäller i huvudsak beslut av mera grundläggande natur eller av generell räckvidd. Av förarbetena (prop. 1973:90 s. 231) framgår att det ska vara fråga om avgöranden där det politiska momentet, allmänt sett, är dominerande. Sådana ärenden ska enligt 5 kap. 2 § kommunallagen avgöras av fullmäktige och får inte delegeras till nämnderna. Detta gäller beslut i ärenden som gäller mål och riktlinjer för verksamheten, budget, skatt och andra viktiga ekonomiska frågor.

Juridik- och kanslistaben konstaterar att såväl kommunallagens som skollagens ramar alltid måste iaktas vid beslutsfattande avseende frågor som rör ändringar oavsett om det rör enhetens inre eller yttre organisation. För det fall ett beslut rör en skolens inre organisation har rektor befogenhet att besluta enligt skollagen. För det fall ett beslut rör större verksamhetsförändringar har kommunstyrelsen befogenhet att besluta utifrån att kommunfullmäktige gett kommunstyrelsens ansvar för den utbildningsverksamhet som bedrivs inom den kommunala produktionen. Om ett beslut skulle bedömas vara av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt för kommunen ska däremot sådana beslut fattas av kommunfullmäktige utifrån kommunallagens bestämmelser. Juridik- och kanslistaben bedömer att såväl lagstiftningen som kommunens styrande dokument inom området ger förutsättningar att fatta demokratiska beslut vad gäller om skolor ska läggas ned eller startas. Det är av stor vikt att kommunfullmäktiges beslut är förbehållna sådana beslut som är av principiell beskaffenhet eller av större vikt och att nämnderna fortsatt beslutar inom sina specifika ansvarsområden som kommunfullmäktige uppdragit till dem i reglementena. Utifrån dessa aspekter bör motionen avslås i sin helhet.

Ekonomiska konsekvenser

Förslaget till beslut bedöms inte medföra några ekonomiska konsekvenser.

Konsekvenser för barn

Förslaget till beslut bedöms inte medföra några konsekvenser för barn.

Handlingar i ärendet

Motion – Demokratiska politikerbeslut ska gälla om skolor ska läggas ned eller startas upp.

Christopher Arontaus
Kanslichef
Juridik- och kanslistaben

Amanda Ivanov
Kommunjurist
Juridik och kanslistaben